

ABONAMENT:

Pe an 6 cor.; pe 1/2 an 3 cor.

Pentru România pe an 15 lei.

Manuscripte nu se redau.

LIBERTATEA

INSERTIUNI:

se scotesc după tarifă, cu prețuri foarte moderate.

Abonamente și insertiuni se plătesc înainte.

Apare în fiecare Sâmbătă.

PROGRAMUL

foii noastre „Libertatea”, publicat în fruntea numărului trecut, l'au mai scris ulterior domni

Dr. Zosim Chirtop

Dr. Liviu Tămășdan

ZIUA BUCURIEI

Mare fost-a, în lumea aceasta, totdeauna numărul celor-țe, singuratici ca și popoare întregi, cutropitu-s'ar-fi sub greul vieții lumești acesteia, dacă în lăuntru lor n'ar fi simțit raza dumnezească ce face ca ușoară să-ți pară greutatea, de învins răutatea: *nădejdea*, înviorătoare nădejde într'un mai bun viitor, cu mai senine zile.

Popoarele din vechea lege, încurcate în nedeslușita lor credință, îndeosebi poporul »ales« ebreu, mult trăit-a numai cu nădejdea, că acuș-acuș veni-i-va ciasul mântuirii, veni-i-va trimisul care la mai bună pășune conduce-l-va. De aceea asculta el cu atâta evlavie graiul prorocilor sei, îndulcindu-și din el nădejdi pe acele prorocii zidite.

Și când născutu-s'a Christos, de aceea așa de mare fost-a bucuria Maghilor veniți după stea, și bucuria păstorilor cari cântau pe pământ, și a îngerilor ce cântau în văzduhuri, prin ceriurile deschise. *Căci o nădejde viuă, îndelungată, statornică, sfântă, vedea-se acuma împlinită!*

Și de aceea până în ziua de azi place-ne nouă credincioșilor celui de sus sosit, să reinprospătăm an de an chipul acelei mari bucurii, prin colindătorii noștri, cari ca și păstorii și maghii, cutreeră în noaptea Nașterii pământul, ducând și deșteptând mereu în inimi bucuria Noptii dumnezeiești de atunci. Ear' ziua însași a Nașterii,

tot de aceea o prăznuim cu veselie, cu colindători cu stea, cu flăcăi cu flamuri... Căci mare și caldă fusese nădejdea, și de aceea mare și puternică bucuria împlinirii ei!

Nouă, celor-țe am fondat ziarul „Libertatea”, la bucuria veche a acestei sfinte zile, mai adaugem și bucuria nouă, că putem pune pe masa fraților noștri Români această foaie, în jurul căreia adunatu-s'a un frumos număr de inimi românești curate, cari prin această foaie grăi-vor, că ce cred a fi bine de făcut, pentru-ca să se grăbească sosirea *zilelor de bucurie mare*, a *zilelor de mântuire* a iubitului nostru neam românesc din aceste părți!

Și cu suflet voios în calea muncii noastre spinoase plecăm, căci de nădejde plin e și sufletul nostru, anume de nădejdea, că numai noi unu ca unu *bărbați se fim*, și D-zeu revărsa-va peste noi zilele în cari *credem*, pe cari le *nădejduim*.

Implinit-a D-zeu nădejdea cea îndelung ținută a poporului seu, în vechime — împlini-va și nădejdea poporului român, numai statornic și credincios paznic să stee pe lângă vistieria sa națională: limba și credința sa!

Tindeți-ne, fraților, cu aceeași căldură mâna voastră de ajutor în munca noastră, cu care noi imbiem neamului nostru slujba noastră și-i închinăm flamura noastră, ziarul „Libertatea”, și atunci putea-vom ajunge ca sfânta zi a Nașterii, zi de mare bucurie să ne fie an de an, și peste an de mulțori bucurii să avem!, — ceea-ce dorim din inimă cetitorilor noștri și fraților Români tuturora!

O caldă chemare!

Intunecată-i steaua străii noastre...
Instrăinați trăim în zile grele,
Și viitorul, plin de semne rele,
Vestește lacrimi numai, și deastre!

Spre voi se 'ndrăpăl glasul rugii mele
Dragi luptători! Sus inimile voastre!
Și voi poeți pterăduți în lumi albastre
Ce nu visați decât la flori și stele!

Nu osteniți ca 'n amurgul de seară,
Ci, treji la mândrul strigăt de fanfară,
Veniți cu suflet și cu voie bună!

Spre soarele ce-i gata să răsară,
Să înălțăm ear' flamura străbună
A dragostei de Lege și de Țară!

Cântați umbriți de-a flămurei aripă
Sub care uriași bătrâni luptară!
Au n'auziți pe 'ntinsele hotărâ
Ce jalmic pasări mari de pradă țipă?

Și nu vedeți ce nori se înălțară?
Grea vijelie 'n fiecare clipă
Ne spulberă comorile 'n risipă!
Chiar sfânta noastră doină stă să piară!

Coșii răsleți ai mândrei noastre nații!
De mai trăește 'n voi simțire vie:
Veniți atunci și vă cunoașteți frații!

Sădiți în inimi vechea bărbăție,
Aventuri mari, eterne aspirații —
Și numele pe veci slăvit vă fie!

St. O. Iosif.

Ba existăm!

Când dl Dr. Aurel Vlad a spus dlui vicecomite al comitatului Hunedoarei, că în numele membrilor congregaționali cari sunt și membri partidului național român, nu-i poate promite tot spriginul pe care dl vicecomite îl cere, câtă vreme nu vor fi considerați și Românii precum li-se cuvine, — dl vicecomite s'a făcut ecoul viu al presei șoviniste jidovite, vociferând în mod nervos, că „nu recunoaște și că nu există un partid național român!” etc.

Cu părere de rău băgăm de seamă că dl vicecomite are așa de puține cunoștințe din politica curentă a țerilor coroanei ungare, pentru-că atunci n'ar putea risca atari afirmațiuni mai mult ca naive! Nu are dl vicecomite oare nici o știre, despre aceea, că înainte cu abia câți-va ani, un puternic par-

tid politic făcuse să se zgudue odată tot Ardealul, Bănatul și părțile românești ale Ungariei, ba țara întreagă; că însăși străinătatea vorbea într'una de mișcările poporului pe care îl reprezenta acel partid? Răsunetul mișcărilor lui trecuse până departe-departee! Și nu știe d-sa că acel partid era *partidul național român* din țerile coroanei ungare, din Ardeal, Bănat și Ungaria?

Ei bine, a venit un ministru descreeat de volnic, și neștiind cum ar putea pune altfel stavilă acțiunii politice puternice a partidului ce făcea guvernelor unguerești mult de lucru și le zdrobea toate reputațiile în străinătate, — a recurs la un mijloc turcesc-muscălesc. A arătat conducătorilor celui partid gura temniței pentru orice mică supăraciosului partid!

Au mai intervenit și miserii interne și, deocamdată, partidul s'a oprit locului, desorientat de volnica lovitură externă venită dela ministru și de nenorocirea internă.

S'a oprit locului, dar' asta nu însemnează nici pe departe, că doar' partidul însuși nu ar mai fi existând!

Ba da, există! Existăm noi miile de membri ai lui, cari am fost și suntem, ne-am mărturisit și ne mărturisim de membri ai lui, și toți fiii națiunii române din aceste țeri sunt și membri ai acestui partid!

Partidul național român poate să suture încă până într'o zi de miserie interne, poate să stee locului cam amorțit, dar' el nu a încetat de a fi, și noi avem cea mai bună speranță că înțelepciunea membrilor sei, îl vor scoate iarăși cât de curând din amorțire, și atunci va da din nou semn vie de viață, frumoase, înălțătoare!

Și până atunci însă, dle vicecomite, ești absolut necompetent să spui că un atare partid »nu există«, când în însași congregația își stau în față 40—50 membri de ai lui!

Ba existăm!

Iancu.

Domnul Clown.

(Urmare).

Și frumoasa fată, îmbrăcându-se, își urmă vorba:

»Par'că vęd și acum, ca într'un vis, o casă mare, pomi mulți, care nu putea să fie decât un parc, un zid înalt de jur împrejur și zăpadă, dar' zăpadă multă. Eram obosiți de a ne juca și ne-am așezat pe o bancă, strinși unul lângă altul, căci ne era frig și, pe semne, adormiserăm, și nu ne-am trezit decât în baraca saltimbarcilor. Cât timp trecuse, mi-ai zis și tu adesea, nu poți ținea minte, însă trebuie să fi fost mult de atunci, căci nu mai cunoșteam locul unde ne aflam. Ții tu minte însă, că în momentul când ne-am deșteptat, cei-ce se aflau în baracă își urau la mulți ani, trebuie să fi fost ziua, de Anul-nou.

»Mieta mea, o întrerupse clownul, gonește-ți amintirile astea triste. De atâtea ori te-am rugat să te bizui pe mine. Știi bine că nici un moment n'am încetat cercetările spre a ne regăsi originea, căci șerman' noștri părinți, cine

„Cine nu-i cu noi — e 'n contra noastră“.

Minciună!

Cea mai dezastruoasă și cea mai periculoasă minciună, ce s'a profesat ca »principiu politic«!

Din viclenie s'a zămislit, răutatea și ignoranța i-au fost crescătorii, ear roadele ei: cearta, pisma și ura și desbinarea și zavistia între frați!

Și unde s'a rostit odată, s'a incubat, s'a lăptit, s'a aprins, s'a îndărjit, ca buba rea, — și-a ros, și-a mâncat, și-a distrus și pe urmele ei a lăsat perire sau sânge sau foc sau cenușe!

„Se 'nchină la alți D-zei — se arză!“

Și minciuna aceasta a fost, pe vremea Cesarilor Romei, flacăra rugului, ce-a ars cele sute și mii de martiri.

„Au alt D-zeu — se moară!“

Și minciuna aceasta a fost duhul cel rău, care 'n sânge a scăldat, în noaptea sfântului Bartolomei, cu sute de mii — Hugenoții.

„Perirea ne-o vreau, căci au altă credință — se piară!“

Și minciuna aceasta s'a făcut uragan în războiul de 30 de ani, de-a prefăcut în cenușe întreagă Europa.

Și temnițele minciuna aceasta le-a zidit și lanțurile ea le-a făurit și furcile ea le-a înălțat și rugurile ea le-a aprins și veninul ea l-a scornit și ghilotina la glasul acestei minciuni a zdrobit capul atător sute de mii și ea a fost pururea cauza și ea este și azi, că *libertatea și pacea și buna înțelegere* încă nu s'au putut sălășlui între oameni!

„Cine nu-i cu noi — e 'n contra noastră!“

Minciună!

Crasă și dezastruoasă și periculoasă minciună, profesată ca principiu politic! Principiu pervers, care la aparență ar fi să te unească, să te consolideze, să te întărească, dar de fapt te desbină, te slăbește și în urmă te pierde, căci e dușman libertății și 'n fapte și 'n cuget.

Și, durere, s'a rostit și la noi și s'a decretat și la noi acest cuvânt, ca »principiu politic“...

Noi ni-l'am decretat!

Nu știm de i-a fost sau nu răuta-

Bum își făcuse un nas cărn și isteț, gura era desemnată până la urechi și mustățile sale subțiri se ascundeau sub un strat de pudră.

»Ce frumoasă ești!« exclamă el.

»Ce urt ești, Toto«, replică ea rîzând. Și amândoi eșiră la sunetul clopotului ce le vestise rîndul lor de a apare!

La usa grajdului Mieta încăleacă pe splindidul ei armăsar alezan, ajutată fiind de Bum, și dând pinten se avântă spre arenă, urmată de Bum care se ținea de lungă coadă a blândului și bine dresatului armăsar.

Intrarea lor fû un nou triumf. Cum trecură de balustrada ce se închise după ei, Bum scăpă coada din mâni și căzu pe spate, spre hazul tuturor, ridicându-se încet și frecându-și șalele cu tradiționala pălărie de păsă albă, strămbându-se de par'că își rupsesse toate oasele.

Bravo Bum! Bravo Bum! se auzea din toate părțile, dar' Bum prefăcându-se că nu aude nimic, plecă schiopând după Miss Dora, el apucă armăsarul de frâu, acesta sare ridicându-se în două

FOIȚA

Povești...

Adia prin frunze vântul
Și-mi țesea povești bunica,
Lungi și dulci... Când era gata
Eu nu mai știam nimica...

Printre crengi șoptește vântul —
Astăzi eu îmi spun povești,
Lungi și dulci... Și-mi spun într'una
Că tu... tot mă mai iubești...

În pădurea înverzită
Cântec de priveghetoare;
Să îngână vântul vesel,
Ropotesc isoavare.

Ai adus, o, primăvară,
Pretutindeni veselie,
Tuturora fericire,
Dar' mai multă miel...

Am cules prin luncă flori
Și le-am povestit

Cât mă simt de bine-acum

Și de fericit...

Și-am să le trimit acum

Mititeci mele

Ca să-i spună tot ce știu...

Tot?... nu pot nici ele!

Aiurează frunza 'n codru,

Luna ogîndită 'n valuri

Să privește a'lbă, blândă,

Teii dorm pe maluri —

Cât de dulce-i feeria

Noptilor de primăvară,

Cât de dulce-i să simți focul

Sfintei dragosti iară!

Dragă, te-a 'ndrăgit pădurea:

Ț-am vorbit de tine;

Te-a 'ndrăgit copaci și frunze,

Florile virgine,

Și acum când umbra nopții

Își întinde pacea sfântă,

Peste codru filomela

Despre tine cântă...

Victor Bontescu.

tea tată, ori ignoranța mămă, dar roadele i-le cunoaștem; căci dacă slabi suntem și desbinați și ne-încrezătorii chiar frate la frate, și dacă ura și pisma și cearta s'au încuibat în inima noastră și dacă sufletul nostru de scârbă-i cuprins — minciuna aceasta asvirlită între noi, în mare parte e cauza!

Căci în basa acestui cuvânt zvăpăiat ne-am arogat drepturi, ce nu ne compet: ne-am învinuit, fără să ne dovedim vina, ne-am judecat, fără să ne dovedim păcatul, și ne-am mișelut unii pe alții și ne-am hulit și ne-am aruncat cu pietri și intrigi am țesut, și-am lucrat pe de-ascunsul unul în contra celuilalt și-am uitat că: frați din același sânge suntem cu toții, din aceeași viață, din aceeași părinți și că un Dumnezeu avem și un dor: fericirea neamului nostru!

Și-am uitat, că ne pot fi deosebite căile, numai inima să ne fie aceeași și țința!

Și-am uitat, că nemernicii numai, și cei lași și mișei privesc îndrăg; cei tari privesc înainte!

Și-am uitat, că nemernicii numai, și lași bărfesc, se bocesc și se ceartă; bărbații tac și muncesc!

Și ne-am uitat de noi, ca să ne uite Dumnezeu.

Sapientibus satis!

Să ne venim amintel!

Horia.

CONGREGAȚIA

— Raport special pentru „Libertatea” —

În 28 Decembrie n. a avut loc la Deva, precum am anunțat, congregația extraordinară a comitatului, pentru alegerea slujbașilor comitatensii pe încă 6 ani. Comitele suprem a deschis adunarea cu scurte și șablonice cuvinte.

Vice-comitele Ladislau Mara a dat apoi samă despre lucrările administrației de când, de 2 și jum. ani, e d-sa vice-comite. Presintă abdicarea sa și a întregului corp administrativ.

Tăcere. Nimeni nu zice nimic. Comitele spune dar' că e la rînd esmiterea comisiei de candidare a noilor funcționari. Cere să se facă o combinație pentru comisie.

Atunci, târziu, se scoală inspectorul de școale Ludovic Réthy, și zice că asta totuși nu-i frumos că cuvântului vicișpanului nu i-a răspuns nimenea. Ii face dar' el câte-va complimente, precum și tuturor funcționarilor administrativi, cari toți au fost zeloși, și nicăiri numele lor nu a fost terfelit, pătat, prin faptele lor, (o fi, o fi. Dl Réthy se vede că știe cam puține ori se face a ști așa puține!)

S'a ales apoi comisia de candidare: 3 membri aleși de congregație, 3 numiți de comite. Cei aleși ca și cei numiți, toți Unguri! Pausă. După pauză comisia presintă candidările: vicișpan: Ladislau Mara, protonotar: B. Pogány, subnotari: Misinsky, Boer, Kis și Straus. Procuror-supr.: Dr. A. Apáthy, cassar

picioare ținându-l câte-va momente suspendat și apoi să lăsa în jos. Bum dintr'o săritură măiastră porni tot în salturi mortale până la partea opusă a arenei și ajuns acolo dădu cu tifa în spre cal. În același moment Mieta la sunetele muzicii își începea exercițiile sale de înaltă școală de călărie, ținându-se pe sea par'că era crescută pe ea, urmând cu o grație nespūsă mișcările, pe care le impunea nobilului animal.

Deodată trecând lângă primul rînd de scaune unde se afla un domn elegant îmbrăcat și care cu tot pîrul lui cărunț avea o înfățișare încă tînără, călăreața zări cum căzu lângă cal un buchetel de flori.

Bum care urmărea toate mișcările ei, zări buchetul precum și pe acela ce-l aruncase. Repede, dintr'o singură săritură se afla pe locul unde căzuse buchetul și ridicându-l făcu o strămbătură expeditorului și prinse buchetul la piept, depărtându-se. Pe când tot îl potrivea, prefăcându-se că nu îi place cum l'a așezat, găsi în el o hârtie îndoită, o șterpelă cu agilitate apoi se duse de-l oferii amozane, care drept mulțumire

comit.: Alexandru Csulay, controlor: B. Altel și președinte al sedrii orfanale: Ioan Simonaș.

Protopretori în cele 10 cercuri: toți cei vechi (toți unguri); pretori asemenea tot cei vechi, numai 1 nou și un loc vacant (între aceștia și 4 români). Pe pretori comitele îi poate strămuta însă unde vrea.

La nici un post n'a fost nici un contra-candidat! Semnul sistemului.

Vicișpanul Mara mulțumește de alege și-și ține cuvântul-program, spunând că va străluci pentru îmbunătățirea spitalelor (Deva și Baia-de-Criș), a drumurilor, a soierilor de vite, a serviciului sanitar, a chivernisirii averilor în comune, etc., program de lucrări economice bune. Pentru a putea lucra cu succes, cere spriginul tuturor factorilor din comitat.

Un incident.

Dr. Aurel Vlad (Orăștie) se ridică și începe:

„Onorată congregație!...

— „Magyarul! magyarul!” (adecă: „ungurește, ungurește!”) — încep a răcnii patrioții patentati.

„Onorată congregație!

— „Magyarul!”

Dr. Vlad însă, lăsându-i să se liniștească, le replică: „Legea îmi dă drept a vorbi în adunarea comitatului în limba mamei mele, mă folosesc de acest drept și cer să mi-se respecte!”

Murmure între unguri ca într'un roi de buzgari. Comitele suprem însuși intervine în favorul dlui Dr. Vlad, cerând ungurilor să-l lase a vorbi românește, căci are drept!

Dr. Vlad urmează: Dl vicișpan cere, pentru a putea împlini ce a făgăduit în vorbirea sa program, spriginul tuturor factorilor din comitat. Regret că, în numele acelor membri ai acestei congregații, cari se țin de partidul național român, nu-i putem promite d'a capo sprigin cu toții. Căci precum vedem cu regret, cărmătorii acestui comitat uită că aici locuim și noi marea mulțime de Români, și nu ne consideră acolo, unde ar trebui să ne considere. Dovadă avem și în ședința de azi, unde la constituirea comisiei de candidare a funcționarilor, nu a fost ales sau numit nici un Român. Și așa se face în toate. Ear' până așa se va purcede față de noi, noi nu putem promite spriginul pe care altfel bucuros l'am da administrației noastre. Să se știe!

Vicecomitele Mara, care așa cuminte vorbisă despre spitale, despre drumuri, despre serviciul sanitar, despre vite, — aci, fiind vorba de politică, s'a arătat foarte puțin superior și puțin isteț. A isbucnit contra Drului Vlad, că bagă politică în sala comitatului, că d-sa nu va suferi (li) să se introducă aci politică, și că mai ales nu vrea să audă și să știe de un partid național român! „Un atare partid nu există!” Cine-s membri lui, unde-i acel partid?!

— „Iată-ne aici!”, — răspund cei vre-o 50 membri români prezenți.

Dl vicecomite a fost mai mult comic decât de luat în serios, în isbucnirea sa față de oratorul român. Dacă tăcea mai mult impunea...

A urmat jurământul nou aleșilor, apoi adunarea s'a încheiat.

li dete un sărut în aer. Bum se prefăcu că prinde sărutarea și că o băgă în gură spre a o înghiți. După aceea se mîngăi cu satisfacție pe piept, drept semn că era foarte bună și se apucă să imiteze toate mișcările călărești, încercând pe bicul de dresaj ce era rezemat de stălpul din mijloc.

Numărul lor se terminase. Toto și Mieta se aflau ear' în cabinetul lor și îndată ce ușa fu închisă, clownul scoase biletul, găsit în buchetel, și-l desfăcu, adresându-se amozanei: Știi că în buchetel ce ți-s'a aruncat am găsit biletul acesta?

Ce-mi pasă, — fu răspunsul.

Clownul se apropiase de lampă și cetii cu voce tare următorul cuprins, scris mărunt pe o hârtie parfumată, ce purta în colțul de sus din stînga, monogramul R. P., ear' pe de-asupra o coroană de conte:

„Scumpă Domnișoară!”

Urmăresc cu mare interes toate exercițiile minunate ce le-ai făcut dela soșirea d-voastră în București, m'am înte-

Crăciun.

—*—

Soarele cu fața stinsă, de pe deal zimbește încă,
Șapoi se rostogolește pe cărarea lui adîncă...
Peste sat ca o maramă se întinde-o păclă deasă,
Care ca o noapte lungă tot mai jos, mai jos se lasă.
Prin vîzduh acum răsună toaca veche de metal
Și cu glas senin de clopot la vecernie dau signal.

Îcî-colea s'aprinde lumina. Focu 'n vatra dela tindă
Zugrăvește mii de forme pe colacii de pe grindă
Și pe masa cea gătită și nărcată cu ce-i bun,
Cum se cade ca să fie masa 'ntînsă la Crăciun.
Fete mari se gata 'n grabă cu cercei, panglici și salbe
Până când de sub fereastră se aud: „Florile-s dalbe”!...
Cei cu „Plugul” bat în bice, sunând clopote de boi,
Și postînd gazdei să aibă pace și turme de oi.
Colo pe la miezul nopții vin feciorii de prin sat
Să postească norocire fetelor de măritat...
Mame, fete și neveste 'și trag cu ochiu subuiate
Când le pune 'n bîș colacul cel cu ouă și cu lapte.
Și e voe bună, Doamne, ș'algare 'n jos și 'n sus
Căci e împlinirea vremii întrupării lui Isus.

Doamne, Tu ne-ai dat o lume, când ne-ai dat pe Fiul Tău,
Și ne-ai dat lumina sfîntă și ne-ai mîntuit de rău.
Cu Isus iubirea, pacea, între noi s'a întrupat.
Și de jugul neștiinței tot prin dînsul ne-ai scăpat!
Lasă, Doamne, ziua mare tot spre bine să ne fie
Ca să-ți cânte tot pămîntul și să-ți se 'nchine Ție.

Arad, 1901.

Maria Cioban.

Știri politice

Politica bisericească în Franca.

Parlamentul francez a adus o lege nouă, prin care se dă multă putere guvernului, într'a scurta în drepturile lor anumite societăți călugărești, zise „congregații”.

Cel dintăiu caz, pe temeiul noii legi, a avut deja loc. Mănăstirea Sfîntul Augustin din Loreto, a fost desființată zilele astea prin ordin guvernial apărut în foaia oficială, și despre averea mănăstirii se dispune după înțelesul legii.

În cercurile bisericești catolice, lucrul a produs ipresie penibilă, căci e sigur că acesta e numai începutul sfîrșitului multor orduri călugărești și mănăstiri.

China prinde minte.

Se știe că înainte cu șase ani, Iaponia, cea cu 40 milioane de locuitori, dar' bine înaintată în cultură, a bătut prav pe China, cea cu 400 de milioane! Pentru că China n'are oaste regulată mai nimic, numai niște gloate, multe dar' proaste. În războiul din urmă, purtat de Europeeni contra Chinei la ea acasă, asemenea s'a văzut, că cele 400 milioane de Chinezi nu pot alunga din țară pe cele câteva mii de europeni.

Acum Chinezilor li-se deschid ochii. Au cerut chiar la Iaponia, să le deie un

resat la direcțiunea circuitului despre d-voastră, și mi-s'a răspuns că sunteți sora neîntrecutului clown Bum. Nici exercițiile d-voastră nici succesele dlui Bum nu mă fac să vă scriu, însă mi-s'a mai spus că sunteți francezi, ear' nu cum o spune așful, englezi, și în calitate de compatrioți vă rog să primiți dimpreună cu fratele d-voastră invitațiunea ce-mi permit a vă o adresa, la un mic supeu cu ocazia începerii anului nou, după terminarea reprezentațiunii, când vă voi aștepta la esere. Principalul mobil al demersului meu îmi voi permite a vi-l spune când vom sta la masă.

În cazul când: a-ți primi invitațiunea, vă rog ca fratele d-voastră să binevoiască a-mi face un mic semn la următorul d-voastră număr. Dacă am dat această cale prezentului bilet a fost că nu am voit să vă compromit, trimițându-vi-l prin vre-un servitor.

În speranță că nu mă veți refuza, vă salut pe amîndoi și îți sărut mînuța.

R. P.

(Va urma).

să nu fie suferiți în țară, pentru că trezind și mai mult simțământul național în cetățenii de viață germană, va merge mai greu — maharisarea lor. Credem și noi.

Ear' noi ce vedem în toată mișcarea? Aceea, că popoarele cele viguroase și pline de viață, pe cât numai pot, nu lasă să li-se scuture de pe pomul național nici o frunză, nici o rămurică, ci cearcă să o înviezeze, să ție viață în ea, să țină toți frații laolaltă, chiar îndepărtați de-ar fi ei unii de alții!

Așa se ținem și noi Români! Să ținem cu tărie de fer unii cu alții, și atunci și soarele viitorului nostru mare și frumos se va ridica strălucind peste noi!

PENTRU ECONOMI

Dela Reuniunea Economică.

Precum aflăm, comitetul „Reuniunii Economice” în Orăștie, a cerut dela înaltul ministeriu alte 2000 altoi, meri, peri, cireși, vișini, și pruni altoiți, pe cari le va împărți între membrii Reuniunii gratuit sau cu preț tare mic, în primăvară.

Asemenea Reuniunea procură 5—6 măji de sămîntă de trifoiu, pe care îl curăță la stațiunea de curățire oficială din Cluj și în primăvară îl va împărți cu preț scăzut între membrii sei. Va căuta să aibă și să împărță și alte feluri de sămîntă.

Ce-ice dară doreș a fi împărțășiți cu aceste lucruri, — să se facă încă în lunile acestea de iarnă, în Ianuarie și Februarie, membri la Reuniune, căci altfel nu vor putea fi primiți cu cererile când va fi împărțirea altoilor ori sămîntelor.

Membrii pot folosi, pe lângă taxe mici de tot, și mașinile agricole ale Reuniunii.

Taxa: membru ordinar 2 cor. pe an, ajutor: 1 cor. pe an; pe viață, 25 cor. odată pentru todeauna.

Apărarea contra floxerei.

— Prenoirea villor cu viață americană. — Instrucțiune dată de ministr. r. u. de agricultură. Partea I.

Facerea planului.

Fiind așezarea unei vii o întreprindere pe un șir lung de ani, a cărei fundamente puse odată, nu le mai poți ușor schimba, e bine din capul locului să ne facem un plan bine chibzuit, căci altfel urmările greșelilor făcute la început, le vom simți șiruri de ani.

La facerea planului să fim cu luare aminte:

1. la alegerea locului și a poziției (zăcerii) lui; — 2. la alegerea soiurilor de vițe americane (căci nu toate se potriveș în ori-ce loc!), cum și a celor nobile europene (de pe la noi); 3. la împărțirea locului de viie și la așezarea cărărilor, a șanțurilor de scurgere a apei, a opritorilor de nisip, eventual a teraselor și a păreților de țermuri; — 4. la alegerea felului de plantare a viiei, ori aducem din alt loc de cele lucii sau rădăcini; — 5. la statornicirea felului de lucrare a viiei, după un metod ori după altul. Despre toate acestea se vor da pozețe amănunțite în scrierea aceasta.

Ținînd samă de aceste toate, ne facem socoteala cheltuelilor, ca să vedem de ni-se plătește ori ba lucrul.

E bine ca omul să-și facă tot planul înainte pe hârtie, însemnînd care tablă cât de mare poate eși, pe unde se vină drumurile, scurgerile, etc. în care tablă ce soi de viață, etc. În atare plan ne e ca o oglindă, în care putem avea în toată bună-vremea o privire asupra viiei noastre, și mai ușor putem ghici, ce i-ar lipsi ici-colea.

1. Alegerea locului și zăcerii viiei.

La alegerea locului, se ținem samă de 3 lucruri: a) de *inclinarea* locului, că stă el adecă cu fața spre Miază-noapte, spre Miază-zi, Răsărit ori Apus?, — b) de *forma suprafeței lui*, că e oblu, ori colinos, cu dămburi?, — c) de *împrejurimea lui*, că sunt locurile vecine lucrătoare, ori pădure, ori riu ori mocirloase?

Locul ales apoi trebuie să știm spre ce scop îl vom folosi: ca loc de vie roditoare, ori numai ca pepinieră (răsadniță) de viie, în care cultivăm vițe înainte de așezare în via înșasi, sau ca școală (grădină) de altoit vița și de sport rădăci-nuțele? Căci nu tot aceiași lucruri se cer la fiecare din acestea.

Școala de altoit și de sport de rădăcinuțe, cere loc scutit din spre Miază-noapte, de unde vin vânturile cele reci, și dinspre Miază-noapte-Apus, și îi place locul șes, sau numai de tot puțin înclinat. Îi place locul deschis spre Miază-zi și cu ape prin apropiere, cari se o învâluie într'una în un aer aburos, și chiar pământul să fie cam apăsos.

Sadnițele de sport vițe potesc un loc mai ridicat, dar' asemenea scutit despre Miază-noapte și despre Miază-noapte-Apus, înclinat spre Miază-zi dar' mai uscăcios (deci nu sunt doritoare de apă, ca școalele de altoi). Vecinătatea umedă sau pământul apăsos, le-ar strica.

Via roditoare cere, ce privește zăcerea locului, tot așa loc, ca răsadnițele, dar' le e și mai de lipsă, ca locul să fie nalt și scutit, de altfel deschis, căci locul scufundat și închis de-aproape (de dealuri etc.) împedecă dezvoltarea frunzelor, rădăcinilor și aplică spre boale și putrejunne strugurii înșiși.

Locul șes și apăsos, nu e bun de viie nici de sadniță și pentru cuvântul, că atari vii sunt gingașe, și le strică iernile, cum și frigul tăziu de primăvară sau timpuriu de toamnă. Iar' îngheturile sunt cele mai mari nenorociri mai ales pentru viile altoite.

Via e planta locurilor zbicite de pe culmi și coaste netede de dealuri bătute de căldură. Asta s'o ținem în vedere la alegerea locului.

(Va urma).

Știri economice.

— In ministeriul de agricultură r. ung. s'e pregătit pentru aducerea unei legi prin care se schimbă, mai după dreptate, scotirea dării de pământ. Vom ținea seamă de aceste lucrări și vom vesti pe cetarii „Libertății”.

— Timpul e peste toată țara, până la 1 Ian. 1902, foarte vârtic. Zilele calde ca de primăvară. Ploi. Tină.

Sămănăturilor le-a mers până acum bine. Un înghet greu acum după atâta apă, fără zăpadă, le-ar strica tare. Aceasta e teama economilor.

— In România timpul a umblat ca și pe la noi, cald, moale, ploios. Nici de 12 ani — scrie Amicul Agricultorului — nu s'e știe să mai fi fost așa vreme varatică în Decembrie.

Sămănăturile foarte frumoase. Pe aiurea în Țară au mai arat și chiar sămănat, în... Decembrie acesta!

— In ministeriul român de agricultură s'e lucrează la înființarea multor societăți și tovărășii economice la sate, ca fiind acestea foarte folositoare.

— Grâncle române sunt foarte mult căutate de marile mori din Franța, aflând că sunt mai bune ca de aiurea.

Prețul bucatelor.

La 31 Decembrie 1901, prețul bucatelor la bursa din Pesta, era sol'd. Bucatele s'au căutat și prețurile, deși câte puțin, merg crescând. Căci mai sunt numai puțin bucate în provință și speculanții încep a-le căuta și aduna.

Grâul de 79 kg. s'e dă m. m. cu fl. 9-32.
Secara . . . . . 7-15.
Cucuruzul cu . . . . . 4-90.

NOUȚĂȚI

— Dorim tuturor cetitorilor „Libertății” sărbători vesele și fericite!

Concertul Popovici-Dima, are loc Joi sara (9 Ian. n.) în Orăștie, cu un bogat program cu puncte germăne și române. Dl Popovici va cânta românește Balada Groza de Dima, Măndru-liță dela munte și Cântecul păstorului, celelalte puncte nemțești; dna Dima: Somnoroase păserile, Cerul meu și Știi tu măndro, românește, celelalte puncte earăși nemțește.

Inceputul concertului e mai mult nemțesc, sfârșitul românesc.

Bilete la dl H. Graef în librărie.

— Numărul 3 din „Libertatea” se trimite celor-ce au abonat'o. Cei-ce doresc a o avea, să grăbească trimiterea prețului: 3 fl (6 cor.) pe an. Terenilor să dă, la cerere, cu 2 fl pe an.

Rev. d-n I. Droc, protopresbiterul Merceurei în calitate de comisar consistorial, a cercetat Sămbăta trecută școala capitală din Orăștie, exprimându-se foarte favorabil asupra mersului școlii, spre lauda vrednicilor noștri învățători. Asemenea foarte mulțumit a fost de ordinea aflată la epitropia bisericii noastre.

Luni și Marți a cercetat școalele din Vinerea, Șibot, Balomir, etc.

— Cu bucurie vestim, că între colaboratorii cari s'au angajat a scrie mai mult sau mai puțin statornic la „Libertatea”, numărăm până acum un frumos număr de tineri măs-tri ai condeiului, anume pe d-nii: Dr. N. Compa, Dr. A. Vlad, Dr. A. Vajda, Dr. Valer Moldovan, Dr. Victor Bontescu, Dr. Victor Onișor, Ilarie Chendi, Dr. Aurel Oltean, ear' cu sfatul lor vor contribui, și ni-l vor comunica de câte-ori va fi de lipsă. În orice chestiuni de interes obștesc, toți fondatorii acestei foi și amici ei.

Dl Dr. Aurel Vlad, director și iuriscult la „Ardeleana”, face cunoscut, că și-a deschis în Orăștie cancelaria de advocat, care o avea înainte în Deva.

Dl Francisc Hosszu-Longin, a fost, în 28 Dec., obiectul unei frumoase manifestațiuni de încredere și recunoștință din partea membrilor români ai congregației. Dl Hosszu, indispus de faptul că membrii cercetareu congregațiile, se cam disgustase, ba la congregația asta nici nu s'a mai înfățișat. Majoritatea membrilor români adunați la Deva, în frunte cu dl protopop Dămian din Brad, au mers, după sedința, la dl Hosszu acasă, exprimându-i prin cuvântul calm și înțelept al d-lui Dămian, încrederea membrilor români, și rugându-l să nu se oprească cumva locului, chiar acum, când iată multe elemente nouă, însușite, improspătează și înviează șirele vechilor luptători la comitat!

Dl Hosszu, mișcat de această manifestație de încredere, a făgăduit, că acum e departe de a fi hotărît să stea retras. Drept că umbla cu acest gând, dar' vâzând hotărîrea celor-ce de nou îl cheamă la luptă, cu drag primește a veni la postul seu.

S'a făcut în casa d-sale Inceputul unui arangement bun, serios, pentru o organizație a clubului comitatens. Au fost însărcinați 4 domni: din Deva dl Fr. Hosszu L., din Hașeg dl Dr. G. Suci, din Orăștie dl Dr. A. Vlad și din Dobra dl protopop I. Morariu, cari s'e pregătesc a un regulament, să convoace pe membrii clubului la o adunare generală și să se pregătesc organizația generală.

Dl Hosszu și parochul Manase Iar, au dat frumoase idei de acțiune pentru membri congregaționali în cercurile lor electorale și față de congregația înșasi. Ajute D-zeu să le vedem în curând întrupate.

Prima jertfă a „acetylenului” în Orăștie, e o biată femeie, servitoare la dl Dr. A. Muntean în casa căruia a fost introdusă de curând luminarea cu „acetylen”, în locul celei electrice. Mașina în care s'e pune carbitul din care se face gazul, e așezată în o cămărușă. Femeea a mers, Luni sara, cu lumină s'e pună materie nouă în țevi. Din o țevă

însă eșie în cămărușă, prin o crepătură, gaz, și când femeea s'a apropiat cu lumina, gazul îndată a luat foc bobotind în aer și pârînd destul de rău pe femeie pe frunte și în jurul ochilor. Speriați, cei ai casei au trimis după un medic. Dl Dr. Dobo a fost dus din casina română de a dat întâiu ajutor femeii, și mulțumită bunei îngrijiri, e nădejde că femeii i-se vor vindeca în curând raneele ce i-a pricinuit pe față arderea primejdiosului gaz. Norocul a fost, că în țevi și mașină nu a fost mai mult gaz, că se gătesc, căci putea urma o exploziune cu nenorocire mult mai mare.

Această lumină, recunoscută ca foarte primejdioasă, deși e frumoasă și ief-tină, nu e de altfel înfrumoză decât în două case în orașul nostru.

La Dobra aflăm că s'e fac pregătiri pentru Dobrirea unor prețioase lucrări de folos obștesc.

Anume pe a două zi de Crăciun, inteligența română de acolo, împreună cu poporul, va fi conchemată la o adunare, în care frații Dobreni s'e constituie:

1. în secție (Despărțământ) a Reuniunii Economice din Orăștie, având comitetul secției a știrici în cercul seu despre toate trebuințele membrilor Reuniunii, pe acelea a le comunica comitetului central la Orăștie, și acesta a lua măsurile de lipsă, ca lucrurile dorite (d. e. mașini economice, altoi, seminte, etc.) să se trimită dela locul de procurare, de-adreptul la Dobra, de unde apoi membri din acel ținut le pot ridica.

2. în Reuniune de înmormentare, după modelul celui din Orăștie.

In scopul acesti va merge la fața locului, pentru darea de deslușiri privitor la amândouă pornirile, secretarul Reuniunii Economice și de înmormentare din Orăștie, pâr. I. Moța.

Tot atunci sara concert.

Institut de obstetrice la Deva.

Vice-comitele comitatului Hunedoara, în vorbirea sa program ținută după-ace congregația dela 28 Dec. n. 'l-a reales de vicișpan, — a făgăduit că pe lângă spităru din Deva va face să se înființeze și un institut de obstetrice (pentru nașteri; în care mame fără ajutor s'e duc se nască, având deplină îngrijire și unde învață apoi și moșitul temeile cari voesc a se face moașe).

„Hunyadvármegye”? Strașnicul „patriot” Hirsch Adolf din Deva, precum vedeți ungar „neaoș”, care era până-acum editorul foii „Hunyad”, s'a hotărît la un lucru mai mare. A scos dela 1 Ian. n. 1902, în tovărășie cu un domn Zadory Károly adus din Petro-seni, în locul foii sociale locale „Hunyad”, o foaie politică, sub numele de „Hunyadvármegye”, care s'e iasă de 2 ori pe săptămână.

Fie. Dar' privitor la titlu ne permitem a spune, că e cel puțin arogant! „Hunyadvármegye”? Adecă „Comitatul Hunedoarei”, s'e fie în numele căruia va vorbi noua foaie? Protestăm! Foaia cu nume fals, Hunyadvármegye, va vorbi în numele clicei de 7% streine a acestui comitat, nu și în numele celor 92-3% de Români! Deci noua patrioată e dată de neaoșul „Hirsch”, și-a arogat un nume d'a capo fals, — precum îi va fi de altfel și tot rolul seu în mijlocul mării de popor românesc din acest comitat.

Și încă ceva. Când a fost apărut la Orăștie „Revista Orăștiei” politică, Hunyad a persiflat'o, că în acest timp al aburului și electricității, și-a luat un nume așa lung, și că ei, electricii dela Hunyad, îi vor zice vorbind de ea, numai scurt „Revista”. A dat oare gustul domnilor acestora (căci tot cam aceia vor susține și foaia politică, cari au susținut pe cea veche), a dat oare gustul lor napoi de și-au luat acu un nume așa chilometric, în loc de-a lua unul și mai... electric?

Le vom urmări gustul și glasul și vom da cetitorilor despre el din când în când veste.

Sinuici. Mercuri dimineața a fost găsit în pădurea Grigori împușcat un tiner, călă de brutar la dl Schuhmacher din loc. Nu se știe ce l'a împins la tristul sfârșit.

Foc în biserica săsească din Orăștie. Joi pe la 2 ore d. a. s'a observat că din biserica ref. săsească din loc, es pe ferești suluri de fum. S'a fost aprins, din vr'o lumină uitată arzând, frumosul altar, care a ars aproape de tot. Pagubă însemnată. Cu ajutorul pompierilor, focul a fost stins.

Controlă mai aspră. Chivernisirea averilor obștești prin comunele comitatului Hunedoarei, s'e face în chip nemulțumitor. Insuși vicecomitele comitatului a recunoscut'o în congregația dela 28 Dec. n., declarând va că lucra din resputeri, ca averile comunale să fie chivernisite pe viitor în mai bună rânduială. Peste degetele celor vinovați va da cu tărie!

Noi 'l-am ruga pe dl vicișpan să facă cercetări în persoană la fața locului, să iee pe membrii reprezentanțelor comunale să-i întrebești ei ceva despre cutare și cutare venit al comunei spre ce s'a folosit? — și îl asigurăm că va afla zeci de comune, în care membrii reprezentanțelor, ba nici primari!, nici ideoe n'au de venitele și cheltuelile comunelor lor, nici n'au auzit vre-odată de un budget comunal (deși comitatul în fie-care an aprobă la bugete fictive), pentru-că numai dl notarăș singur le face toate și ieșind ocașional după dare în sat, pune pe „birău” și pe cutare încă, să iscălească și hârta cutare (budgetul), de care ei absolut n'au știre că ce el Știm comune în care oamenii au dat venitul pășunatului din holdele lor private, ca dar bisericii s'au școliei pentru trebuințe curente, și notarul a silit cu amenințări pe epitropii bisericii a trece acel venit în venitele comunei politice, care n'a avut nici când ceva cu acel pășunat, iar' când la adecă, în socotelile comunei încă abia vei da de urma sumei încassate, s'au chiar dând, o afli sub poșii pentru cari nici când acei bani n'au fost destinați de forul competent, de reprezentanța comunei.

Aceasta e o chivernisire păcătoasă, care face ca poporul nostru, cu drept cuvânt să nu mai aibă încredere în slujbașii sei, — și a fi mare merit pentru dl vicișpan de-ar putea repara aceste stări.

Nouii câmp de aur. Frankfurter Zeitung află, că în Mandșuria (China), s'a descoperit că apele unor riuri cuprind bogat strat de aur. Autoritățile chineze au dat voe la societăți rusești a întreprinde băi și lucrări de scoatere a aurului, având ele a da 15% la mâna administrației chineze, care în schimb va da paza armată de lipsă. S'e crede că vor scoate mari bogății.

Spitalul din Baia-de-Criș după chiar declarația vicișpanului comitatului Hunedoara, s'e află în o stare așa de slabă, de prăpădită chiar, și ca zidire și ca arangement din lăuntru, că nu mai poate fi suferit să rămână în starea de acum. Vicișpanul a făgăduit a face totul, a căuta toate isoarele posibile, ca să prefacă și acest spital într'un spital potrivit timpului de azi.

Dela „Casina Română” în Orăștie.

CONVOCARE

In conformitate cu dispozițiile, cuprinse în §§-ii 11 și 17 a statutelor, prin aceasta convoc adunare generală ordinară a societății de lectură a inteligenței române din Orăștie și jur, pe Duminică în 19 Ianuarie 1902 după prâns la 5 ore în localul societății cu următorul

PROGRAM:

1. Raportul comitetului pe anul trecut; 2. Raportul comisunii de cenzurare a rațiociniilor, prezentate de fostul cassar Laurian Bercian pentru anii 1898, 1899 și 1901; 3. Raportul aceiași comisuni asupra rațiociniilor, prezentate de cassarul actual Ioan Branga asupra anului 1901; 4. Statuirea bugetului pe anul viitor; 5. Propunerea comitetului cu privire la primirea și excluderea unor

membrii; 6. Alegerea comitetului și funcționarilor pentru un nou perio 7. Esmiterea alor 3 verificători, pent autenticarea procesului verbal, luat adunarea generală.

Orăștie, la 15 Dec. 1901.

Dr. I. Mihu m. p.,
președinte.

In loc de felicitări

de Anul-Nou au solvit în Orăștie pentru Masa studenților dela gimn. din Brad, d-nii:

Dr. I. Mihu 20 cor., Dr. S. Moldovan taxa de membru fondator, Dr. I. Pop 10 cor., N. Vlad 10 cor., Dr. A. Vlad 10 cor., I. I. Vulcu 10 cor., P. Belei 3 cor., Dr. St. Erdélyi, Dr. I. Papp, Dr. G. Măclear, Dr. A. Străitaru, Dr. R. Dobo, Sim. Vlad, An. Dămian, Ios. Orbonaș, I. Branga, I. Popovici (Gelmar), Iuliu Florea, Daniil David, Ioan Moța, Val. Orbonaș, toți câte 2 cor., R. Nicooară și G. Cușuta, câte 1 cor. Total 143 cor. Insinuări mai departe se primesc la „Libertatea”.

Literatură

Intre colaboratorii literari ai „Libertății”, avem bucuria a putea numera pe dl Victor Bontescu (Hașeg), care ne-a pus la dispoziție un tencușor de poezii de toată trumșea, din numeroasele poezii pe care le are gata și pe care, prea modest, le ține de ani de zile în masă nepublicate. Dăm și în numărul de față câteva.

Doamna **Maria Cioban** (măr. Dr. Botiș, Arad), are deja stabilit un frumos nume literar, și noi facem numai bucurie cetitorilor putând vesti că le vom da mai adese-ori delicate produse literare din peana d-sale.

Asemenea dl **Ilarie Chendi** (București) bine cunoscut ca scriitor, mai ales ca critic literar și social, ne va scrie mai des, chestii de interes și de folos.

Incolo „Libertatea” va da reproduceri din producția literară aleasă a fraților din Regat, unde s'e produce mai mult și mai bun ca la noi. Și în nrul de față avem o caldă chemare reproducută din „Sămănătorul”. Schimbând 2 cuvinte, am avut plăcerea a putea da cetitorilor noștri o poezie admirabilă și actuală, și chiar din peana unui talentat tinăr poet Transilvănean, trăitor în București.

FEL DE FEL

Drac în hotel. S'a întâmplat în Liban zilele trecute. Un domn bătrân bine îmbrăcat a venit sara la un hotel, a luat o odae, a cinat, A spus că dimineața s'e-i aducă cafeaua în odae. Dimineața chelnerul merge cu cafeaua la oaspe. Când deschide ușa, scapă jos cafeaua și tot, de spaimă, căci în locul bătrânului de-asa, iacă șezând la masă în mijlocul odăii, cu fața spre el, un om tiner, blond și rînjindu-se ca un smintit spre el! Și doar' peste noapte n'a mai intrat nime în hotel, și oadaa a stat tot închisă pe bătrânul de-asa. Fuge chelnerul la chelnerul cel mai mare și-i spune minunea. Acesta îl ocărăște și pleacă el nainte. Dar' nici el nu face mai mult de un pas în odaia bătrânului, și palid de spaimă se dă napoi. Acum nu era nici bătrânul, nici tinerul blond, ci o femeie în haine tare umflate, roșii foc și cu păr bogat negru și ochi scilpicioși, privind fix spre ușă! S'a gătat cu gluma. E dracu în hotel. Fug la poliție. Vin cu căpitanul de poliție, doar' scot pe dracu. O mare de oameni venise la hotel, s'e vadă minunea. Când vine căpitanul, nici tu bătrân, nici tu blond, nici tu femeie, ci un tiner ras frumos pășeste zimbînd naintea căpitanului, zicându-i:

— Sunt Clawi Fred, artist scamator (comediaș ce schimbă fețe și înșală ochii). Mă bucur de dl căpitan; chiar eram gata să plec, ca să vă rog să luați la cunoștință că de seară îmi încep reprezentările (comediile) aici în oraș..

Redactor resp.: IOAN MOȚA

Adam Cristea

croitor militar și civil în Orăștie
(str. Beriului)

Își recomandă croitoria sa pentru domni, — îndeosebi face cunoscut pentru preoții și creștinii noștri din ținut, că

pregătește și haine bisericești

atât pentru serviciul divin în biserică, cât și pentru înmormântări.

Pentru acuratețea lor și pentru executarea acurată după rit garantează!

Prețuri moderate! Hainele pe cari credincioșii le iau dela credincioșii le iau dela agenții firmelor străine, cu 50—60 fl., aci le pot face cu 15—20 fl. mai ieftin!

(6) 2—

Cetiți și spuneți tuturor!

IOAN MUNTEAN

croitor român în Orăștie

Își recomandă croitoria sa pentru domni.

Oprit în călătoriile mele de studiu, prin orașe mari ca Viena, Pesta, Arad, Cluj, etc. — în croitoria mea se găsesc vestminte după cea mai nouă modă și lucrute cu gust!

Prețul de tot moderate. — Marfă solidă.

Atât domni din loc, cât și domni preoți și învățători din provincie, sunt rugați a mă cerceta și onora cu comande, de a căror efectuare vor fi deservitori mulțumiri.

Cu toată stima

Ioan Muntean.

croitor în Orăștie (Drumul țerii).

(7) 2—

„ASSICURAZIONI GENERALI“

fondată în 1831.

Această mare bancă de asigurare, care prin plățile punctuoase a pagubelor celor asigurați la ea și prin prețurile bune a bagubelor (din foc) și-a atras în cea mai mare măsură încrederea publicului, — are la sfârșitul anului trecut 1900, următoarea avere:

Capital și rezerve	173.458.451 cor.
Capitaluri asigurate la ea pe viață	525.894.823 „
Asigurări contra focului	77.309.462 „
A plătit dela înființarea sa de tot, pagube	688.595.391 „

Aceste cifre arată, că banca „Assicurazioni Generali“ dă cea mai mare chezeșie chiar și celui mai precaut proprietar, și arată că marea încredere de care această bancă se bucură, e deplin întemeiată, prin fondurile ei cele mari.

„Assicurazioni Generali“ primește asigurări:

1. Pe viața omului, pe un termen oare-care, sau asigurări de rente (pensii), cari se plătesc ori la moarte îndată, ori la terminul ales de asigurat.
2. Contra pagubelor de foc, trăsnet, exploziune prin gazuri, pe mobile și imobile.
3. Contra pagubei de chirie urmată după arderea casei.
4. Contra spargerii obiectelor de sticlă ori metal.
5. Contra pagubei urmate din transport, pe uscat ori pe apă.
6. Contra pagubei din spargere cu furt asigură obiecte sau hârtii prețioase.

Primește asigurări de zestre pentru fete și copii.

(1) 2—10

Agentura principală a băncii
„Assic. Generali“ în Orăștie.

(Informațiuni la administrația acestei foi).

Sz. 1675—901.

véghr.

Arverési hirdetmény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a puji kir. járásbíróság 1901. évi V. 963 számú végzése következtében Dr. Suciú Gábor ügyvéd által képviselt német-bogsáni Dengler Frigyes javára felsőszálláspataki Todorán János ellen 276 kor. s jár. erejéig 1892. évi november hó 1-én foganatosított kielégítési végrehajtás utján lefoglalt és 854 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: szarvasmarhák, házi butorok és magánkövetelések nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a puji kir. járásbíróság 1901-ik évi V. 963/2 számú végzése folytán 276 kor. tőkekövetelés ennek 1892. évi november hó 1. napjától járó 5% kamatai, és eddig összesen 107 kor. 8 fillérben bírósággal már megállapított költségek erejéig Felsőszálláspataki községében végrehajtást szenvedett lakásán leendő eszközzésére 1902 évi január hó 15. napjának délelőtti 11 óraja határidőül kitézetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták, és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Pujon, 1901. évi december hó 17. napján.

(9) 1—1

Rácz József,
kir. bír. véghr.

„Minerva“ inst. tipogr. în Orăștie.

Te rog, te rog...

*Murș, Murș apă lînd,
Treci frumoasa, se ne vind...
So treci legmându-o,
Capoi noi jucându'o
Legnata și jucată
So trimitem încântată
Dela noi, ca nici-odată!*

Bujor...

Mare deposit

de

Mobile de tot felul

și de

sicriuri, fine și simple,
să găsesc de vânzare la subscrisul

G. Brassai,
măsar, în Orăștie.

In

Ferăria românească

de prima clasă, a subscrisului, se face lucru prompt, solid și ieftin!

In aceeași curte e și rotar român.

Rugăm onorații misterii din loc și din provincie, a ne cerceta cu numeroase comande.

Ilie Lădariu,

ferariu (Orăștie, Drumul țerii
față cu biserica gr.-or.)

Am onoare a aduce la cunoștință onoratului public că în restaurantul meu servesc numai

„Bere Coroana“

de I-a calitate din fabrica Dreher
(à la Pilsen)

In fiecare zi incepere proaspătă de butoiu, totdeauna răcit în gheață.

Servesc cu vinuri excelente și cu cugnă bună, precum și cu

odăi ieftine!

Rugând onoratul public pentru cercetare și spriginire binevoitoare, semnez cu toată stima

Aladar Szatmáry,

(9) 1— ospătarul hotelului „Széchenyi“.

Sz. 6213/901.

tkkvi.

Arverési hirdetményi kivonat.

A dévai kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi Ardelean Nicodin végrehajtónak Krisan Ruzsálin végrehajtást szenvedő elleni 96 kor. 90 fil. tőke követelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében az 1881. évi LX. t.-cz. 144. §. alapján és a 146, 167. §§. értelmében a dévai kir. törvényszék a dévai kir. járásbíróság területén levő Bersán községben a bersáni 13. sz. tjkvben Krisan Ruzsálin térszámvetési tulajdonnak A † 1 rsz. 21, 23/1, 23/2, 23/3 hrsz. a 1/4 részére 164 kor., a 67 sz. tjkvben Krisan Ruzsálinnak A † 1 sz. 171. hrszra 1/6 részére 148 kor., 2 r. 203 hrsz. 1/6 részére 200 kor., 3 rsz. 394 hrsz. 1/6 részére 100 kor., 7 r. 581/2 hrsz. 1/6 részére 82 kor., 8 r. 626 hrsz. 1/6 részére 02 kor., 9 r. 630 hrsz. 1/6 részére 18 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1902. évi márczius 10-ik napján d. e. g. órákor Bersán községében tartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alol is eladni tognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben vagy az 1881. évi LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november 1-én 3333 sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt ovedékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni.

A kir. telekkvi hatóság.

Déván, 1901. november 13-án.

(2) 1—1

Fábián,
kir. tszéki bíró.

„Minerva“ institut tipografic

Orăștie, (Szászváros) Str. Beráriei Nr. 8.

Efectuește tot soiul de lucrări aparținătoare artei tipografice.

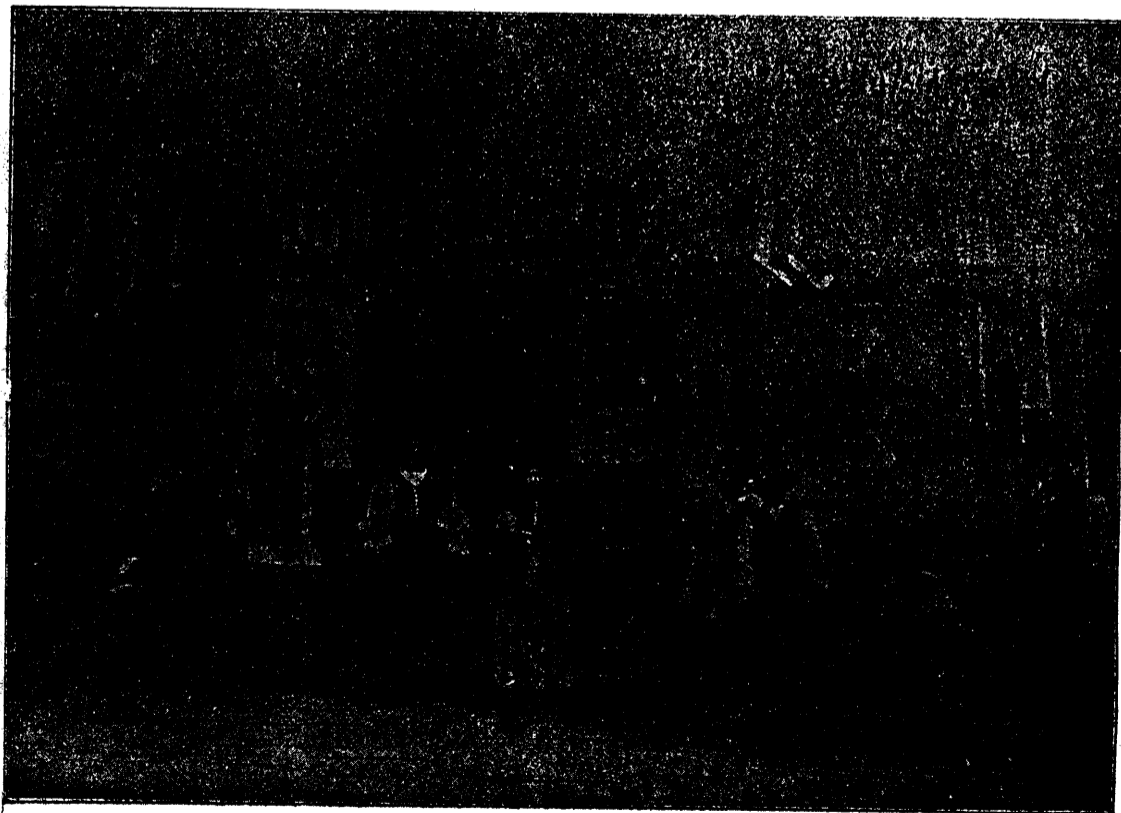

Insertiuni și reclame cu
prețuri moderate se primesc
la administrația foi
„Libertatea“.

Prăvălie foarte bogată în mărfuri de manufactură: în năfrâmi și șorțuri dela cele mai fine, dela mătăsă până la cele de toate zilele, și tot felul de pânză și stoffe de haine pentru casă, pălării de pae pentru femei, bumbac, flanele etc.

La Româncă!

La Româncă!

In ajunul carnevalului, vestesc tinerilor arangiatori de petreceri și baluri, că am

haine de călușeri

foarte frumoase, naționale, pe care le vând cu prețuri moderate, sau le dau în folosință pe lângă o taxă potrivită!

Cu toată stima

Ion Lazaroiu,

comerciant, Orăștie.

Editor: Ioan Moța.

(8) 2—